

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА

Општи циљеви прве тријаде за наставни предмет Математика

- Подстицање и развијање способности опажања и посматрања;
- развијање свијести о математичком језику као начину комуникације;
- подстицање и развијање способности за самосталан, кооперативан и истраживачки рад, стварање позитивног става према раду и одговорности у раду;
- развијање мотивације за учење и интересовања за математичке садржаје;
- развијање и подстицање прецизности, јасности, упорности и истрајности у раду;
- подстицање конкретног и развијање апстрактног начина мишљења и размишљања;
- развијање способности памћења математичких чињеница и релација;
- повезивање раније стеченог знања и искуства са новим математичким садржајима;
- подстицање индивидуалних склоности за математичке садржаје;
- примјењивање стеченог знања из математичких садржаја у свакодневним животним ситуацијама.

РАЗРЕД: ТРЕЋИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 5

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 180

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ:

- проширивање знања о линијама те развијење спретности у цртању;
- оспособљавање ученика за правилно коришћење геометријског прибора, те уредности и прецизности у раду;
- оспособљавање ученика да разликују геометријска тијела од геометријских облика;
- проширивање знања о правоугаонику и квадрату и оспособљавање за правилно цртање геометријских фигура;
- развијање смисла за тачност и естетски доживљај;
- развијање вјештине читања, писања и упоређивања бројева до 100, као и правилне употребе математичких знакова;
- одређивање мјесних вриједности цифара у броју;
- развијање јасног и прецизног усменог и писменог изражавања;
- проширивање знања о рачунским операцијама сабирања и одузимања у скупу природних бројева до 100 и законитости тих операција;
- оспособљавање за коришћење, разумијевање, упоређивање и комбиновање података приказаних графички или табеларно у рјешавању задатака;
- развијање способности за осмишљавање и рјешавање текстуалних задатака у свакодневним радњама и ситуацијама;
- усвајање основних математичких појмова из области множења и дијелења у скупу природних бројева до 100;

- примјењивање законитости множења и дијелења као олакшице при рјешавању задатака;
- развијање способности за рјешавање и осмишљавање текстуалних задатака у скупу бројева до 100, те рјешавање једноставнијих проблемских задатака;
- његовање математичке радозналости, радних, културних и естетских навика;
- оспособљавање ученика да мјере, записују, упоређују и претварају веће мјерне јединице за дужину и вријеме у мање и обрнуто;
- развијање способности за прецизно цртање и мјерење дужи;
- упоређивање и разликовање новчаних апоена (конвертибилна марка и пфенинг)
- развијање перцепције, пажње, логичког мишљења и закључивања.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставна тема		Оквирни број часова
I ОБЛАСТ: ГЕОМЕТРИЈА (10)		
1.	Тема: Линија и област	5
2.	Тема: Геометријска тијела и фигуре	5
II ОБЛАСТ: ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ ДО 100 (156 часова)		
1.	Тема: Прва стотина	12
2.	Тема: Сабирање и одузимање бројева до 100	54
3.	Тема: Множење и дијелење бројева до 100	90
III ОБЛАСТ: МЈЕРЕЊЕ И МЈЕРЕ (14)		
1.	Тема: Мјерење и мјере	14
УКУПНО		180

I ОБЛАСТ: ГЕОМЕТРИЈА (10 часова)

Наставна тема - Линија и област (5 часова)

Посебни циљеви:

- проширивање знања о линијама, те развијење спретности у цртању;
- оспособљавање ученика за правилно коришћење геометријског прибора, те уредности и прецизности у раду.

Исходи

Садржаји

Ученик може да:

- покаже/представи одређену спретност у цртању праве линије, као и кривих и изломљених линија;
- црта отворене и затворене изломљене линије;
- уочи и разликује дуж, полуправу и праву;
- црта и обиљежава дуж;

Криве и праве линије

Изломљена линија

Отворене изломљене линија

Затворене изломљене линија

Дуж, полуправа и права

<ul style="list-style-type: none"> - црта и обиљежава полуправу и праву; - уочи изломљену линију као скуп надовезаних дужи. 	
Наставна тема - ГЕОМЕТРИЈСКА ТИЈЕЛА И ФИГУРЕ (5 часова)	
Посебни циљеви: <ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање ученика да разликују геометријска тијела од геометријских облика; - проширивање знања о правоугаонику и квадрату и оспособљавање за правилно цртање геометријских фигура; - развијање смисла за тачност и естетски доживљај. 	
Исходи	Садржаји
Ученик може да: <ul style="list-style-type: none"> - уочи, именује и разликује облик облик и рогљастих геометријских тијела (лопта, ваљак, купа, квадар, коцка и пирамида); - правилно користи (моторички спретно) геометријски прибор при цртању геометријских фигура; - препознаје и разликује геометријска тијела од геометријских облика (фигура); - уочи угао као дио равни између двије полуправе и многоугао као унутрашњост затворене изломљене линије; - уочи облике квадрата и правоугаоника у окружењу; - уочи и црта правоугаоник и квадрат на квадратној мрежи. 	Предмети облика лопте, ваљка, купе, квадрата, коцке и пирамиде Угао. Многоугао Правоугаоник и квадрат
II ОБЛАСТ - ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ ДО 100 (156 часова)	
Наставна тема - ПРВА СТОТИНА (12 часова)	
Посебни циљеви: <ul style="list-style-type: none"> - развијање вјештине читања, писања и упоређивања бројева до 100 као и правилне употребе математичких знакова; - одређивање мјесних вриједности цифара у броју; - развијање јасног и прецизног усменог и писменог изражавања. 	
Исходи	Садржаји
Ученик може да: <ul style="list-style-type: none"> - правилно броји, записује и чита бројеве до 100; 	Писање и читање бројева до 100

<ul style="list-style-type: none"> - идентификује мјесну вриједност цифре у броју; - упореди двоцифрене бројеве до 100; - именује и правилно записује десетице прве стотине; - упоређује десетице прве стотине - именује, записује и користи редне бројеве до 100; - разликује парне и непарне бројеве до 100; - правилно користи математичке знакове $<$, $>$, $=$, $\neq$; - одређује први сљедбеник и први претходник броја; - одређује припадност броја одговарајућој десетици; - црта бројевну праву; - прикаже дати број на бројевној правој. 	<p>Мјесна вриједност цифре у броју</p> <p>Десетице прве стотине</p> <p>Упорјеђивање десетица</p> <p>Упорјеђивање двоцифрених бројева</p> <p>Редни бројеви до 100</p> <p>Парни и непарни бројеви до 100</p> <p>Математички знаци ($<$, $>$, $=$, $\neq$)</p> <p>Бројеви на правој линији (бројевна права)</p> <p>Претходник и сљедбеник броја</p> <p>Бројеви десетица прве стотине</p>
Наставна тема - САБИРАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ БРОЈЕВА ДО 100 (54 часа)	
<p>Посебни циљеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проширивање знања о рачунским операцијама сабирања и одузимања у скупу природних бројева до 100 и законитости тих операција; - оспособљавање за коришћење, разумијевање, упоређивање и комбиновање података приказаних графички или табеларно у рјешавању задатака; - развијање способности за осмишљавање и рјешавање текстуалних задатака у свакодневним радњама и ситуацијама; - његовање математичке радозналости, радних, културних и естетских навика. 	
Исходи	Садржаји
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - успјешно сабира и одузима у скупу природних бројева до 20; - успјешно сабира и одузима десетице прве стотине; - сабира двоцифрени и једноцифрени број; - одузима једноцифрени од двоцифреног броја; 	<p>Сабирање и одузимање до 20</p> <p>Сабирање и одузимање десетица прве стотине</p> <p>Сабирање двоцифреног и једноцифреног броја</p> <p>Одузимање једноцифреног од двоцифреног броја</p>

<ul style="list-style-type: none"> - сабира и одузима двоцифрени број и десетице; - сабира и одузима двоцифрене бројеве; - примјењује рачунске операције сабирања и одузимања природних бројева до 100; - рјешава задатке са једном и двије рачунске операције; - рјешава текстуалне задатке и записује их одговарајућим изразом или релацијом; - користи, упореди и комбинује податке приказане графички или табеларно у рјешавању задатака; - примјењује својства комутативности и асоцијативности сабирања као олакшицу у рачунању; - уочи зависност збира од промјене сабирка; - користи сталност збира као олакшицу при рачунању; - уочи зависност разлике од промјене умањеника и умањивоца; - користи сталност разлике као олакшицу при рачунању; - уочи својства једнакости; - уочи својства броја 0 (нула) као сабирка и умањивоца; 	<p>Сабирање и одузимање двоцифреног броја и десетица</p> <p>Сабирање двоцифрених бројева</p> <p>Одузимање двоцифрених бројева</p> <p>Задаци у вези са сабирањем и одузимањем (једна или двије рачунске операције)</p> <p>Текстуални задаци с једном или двије операције сабирања и одузимања природних бројева до 100</p> <p>Сабирање и одузимање бројева до 100 кроз табеле и једноставне графиконе</p> <p>Замјена мјеста сабирака (комутативност сабирања)</p> <p>Здруживање сабирака (асоцијативност сабирања)</p> <p>Зависност збира од промјене сабирака</p> <p>Сталност збира</p> <p>Зависност разлике од промјене умањеника и умањивоца</p> <p>Сталност разлике</p> <p>Сталност збира и разлике (својства једнакости)</p> <p>Број 0 (нула) као сабирка и умањивоца</p> <p>Одузимање броја од збира</p> <p>Одузимање збира од броја</p> <p>Веза сабирања и одузимања</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - прикаже и објасни поступак одузимања броја од збира и збира од броја; - примјером покаже да су сабирање и одузимање узајамно повезане рачунске операције; - израчуна непознати сабирак, умањеник и умањилац; - рјешава једначине са непознатим сабирком, непознатим умањеником и непознатим умањиоцем; - рјешава текстуалне задатке и записује их одговарајућим изразом; - рјешава једноставније проблемске задатке коришћењем рачунских операција сабирања и одузимања; - изражава се математичким језиком усменим и писменим путем. 	<p>Једначине са непознатим сабирком</p> <p>Једначине са непознатим умањеником</p> <p>Једначине са непознатим умањиоцем</p> <p>Текстуални задаци са једначинама</p> <p>Сабирање и одузимање у једноставнијим проблемским задацима</p>
---	--

Наставна тема - МНОЖЕЊЕ И ДИЈЕЉЕЊЕ БРОЈЕВА ДО 100 (90 часова)

Посебни циљеви:

- усвајање основних математичких појмова из области множења и дијелења у скупу природних бројева до 100;
- примјењивање законитости множења и дијелења као олакшице при рјешавању задатака;
- развијање способности за рјешавање и осмишљавање текстуалних задатака у скупу бројева до 100, те рјешавање једноставнијих проблемских задатака;
- његовање математичке радозналости, радних, културних и естетских навика.

Исходи	Садржаји
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна и користи математички знак за множење (знак „$\cdot$“) - уочи да је рачунска операција множење као сабирање једнаких сабирака; - зна и користи термине чиниоци и производ; - препозна и користи математички знак за дијелење (знак „$:\text{“}$) 	<p>Множење - збир једнаких сабирака као производ и математички знак за множење (знак „$\cdot$“)</p> <p>Чиниоци и производ</p> <p>Дијелење и математички знак за дијелење (знак „$:\text{“}$)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - зна и користи термине дјељеник, дјелилац, количник; - примјењује законитост замјене мјеста чинилаца ради лакшег рачунања; - примјењује таблицу множења једноцифрених бројева и одговарајуће случајеве дијелења; - примјењује законитост здруживања чинилаца ради лакшег рачунања; - користи изразе „за толико већи (мањи)“ и „толико пута већи (мањи)“ број у рјешавању задатака (као и текстуалних задатака); - уочава улогу броја 0 (нула) и 1 (један) у множењу и дијелењу; - користи таблицу множења једноцифрених бројева и одговарајуће случајеве дијелења (до аутоматизма); - множи збир бројева једноцифреним бројем; - дијели збир бројева једноцифреним бројем; 	<p>Дјељеник, дјелилац и количник</p> <p>Замјена мјеста чинилаца (комутативност множења)</p> <p>Множење и дијелење бројем 10</p> <p>Множење и дијелење бројем 5</p> <p>За 5 већи и 5 пута већи број</p> <p>За 5 мањи и 5 пута мањи број</p> <p>Множење и дијелење бројевима 2, 4, 8</p> <p>Два пута, три пута, четири пута, већи број</p> <p>Два пута, три пута, четири пута, мањи број</p> <p>Здруживање чинилаца (асоцијативност множења)</p> <p>Множење и дијелење бројевима 3, 6, 9</p> <p>За толико већи (мањи) и толико пута већи (мањи) број</p> <p>Множење и дијелење бројем 7</p> <p>Број 0 (нула) и број 1 (један) у множењу и дијелењу</p> <p>Таблица множења и дијелења</p> <p>Множење и дијелење збира једноцифреним бројем</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> - множи разлику бројева једноцифреним бројем; - дијели разлику бројева једноцифреним бројем; - множи двоцифрене бројеве једноцифреним бројем; - двоцифрени број дијели једноцифреним; - закључује да су множење и дијелење узајамно повезане рачунске операције; - приказује, објашњава и примјењује редослијед извођења рачунских операција; - примијени редослијед рачунских операција и користи заграде у задацима са множењем и дијелењем; - уочи да је остатак при дијелењу увијек мањи од дјелиоца; - разликује дјелиоце и садржиоце бројева; - таблицу множења и дијелења користи као олакшицу при одређивању броја са или без остатка; - примијени сталност производа и количника; - усмено објасни и опише математички израз текстуалног задатка; - саставља и рјешава математичке изразе са двије операције; - рјешава текстуалне задатке са једном или двије рачунске 	<p>Множење и дијелење разлике једноцифреним бројем</p> <p>Множење двоцифреног броја једноцифреним бројем</p> <p>Дијелење двоцифреног броја једноцифреним бројем</p> <p>Веза множења и дијелења</p> <p>Множење и сабирање</p> <p>Множење и одузимање</p> <p>Дијелење и сабирање</p> <p>Дијелење и одузимање</p> <p>Редослијед операција множење и дијелење (употреба заграде)</p> <p>Дијелење са остатком</p> <p>Дјеливост бројева</p> <p>Сталност производа и количника</p> <p>Математички изрази</p>
---	--

<p>операције од којих је једна множење и/или дијелење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи слово као ознаку за непознати број; - рјешава једначине са једном операцијом; - користи и упореди податке приказане графички или табеларно у рјешавању једноставних задатака са рачунским операцијама множења и дијелења. 	<p>Текстуални задаци у вези са множењем и дијелењем (једна или двије рачунске операције)</p> <p>Једначине са непознатим чиниоцем</p> <p>Једначине са непознатим дјелиоцем</p> <p>Једначине са непознатим дјелиоцем</p> <p>Једначине са множењем и дијелењем</p> <p>Множење и дијелење бројева до 100 кроз табеле и једноставне графиконе</p>
<p>III ОБЛАСТ: МЈЕРЕЊА И МЈЕРЕ (14 часова)</p>	
<p>Наставни тема - МЈЕРЕЊЕ И МЈЕРЕ</p>	
<p>Посебни циљеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање ученика да мјере, записују, упоређују и претварају веће мјерне јединице за дужину и вријеме у мање и обрнуто; - развијање способности за прецизно цртање и мјерење дужи; - упоређивање и разликовање новчаних апоена (конвертибилна марка и пфенинг); - развијање перцепције, пажње, логичког мишљења и закључивања. 	
<p>Исходи</p>	<p>Садржаји</p>
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише и покаже различите начине мјерења дужине - нестандарним мјерама (стопало, педаљ, палац, лакат); - разликује основне мјере за дужину и њихове ознаке (метар, дециметар и центиметар); - мјери и записује дужину изломљене линије; - упоређује и претвара веће мјерне јединице за дужину у мање и мање у веће; - измјери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине; - правилно записује измјерену дужину; 	<p>Мјерење дужине - јединице мјере за дужину</p> <p>Упоредивање и мјерење дужи</p> <p>Дужина дужи - Мјерни број дужи</p> <p>Дужина изломљене линије</p> <p>Мјерење времена - јединице мјере за вријеме (година, мјесец, седмица/недјеља, дан, час/сат, минут)</p> <p>Јединице за дужину и вријеме кроз табеле и једноставне графиконе</p>

- процијени одређене приказане дужине;
- одређује временске интервале на сату и календару и правилно запише јединице за вријеме;
- упоређује и претвара веће јединице за вријеме у мање и мање јединице у веће;
- процијени одређено протекло вријеме;
- користи податке приказане графички или табеларно у рјешавању задатака са јединицама мјере за дужину и вријеме;
- разликује и упоређује вриједност новчаних апоена КМ: 1, 2, 5, 10, 20, 50 и 100, те апоене пфенинга: 5, 10, 20 и 50;
- јединице за мјерење дужине и времена користи у задацима из свакодневних животних ситуација;
- рјешава текстуалне задатке са јединицама мјере за дужину, вријеме и новац.

Наш новац -
 конвертибилна марка (апоени КМ: 1, 2, 5, 10, 20, 50 и 100)
 и пфенинг (апоени пфенинга: 5, 10, 20 и 50)

Текстуални задаци са јединицама за дужину, вријеме и новац